

EN REGNIG VINTERDAG

1894 I TARARP

Detta är en dramatiserad berättelse om vad som hände en flicka i Tararp år 1894. Alla person- och ortnamn är verkliga men dialog, vad som hände på gården och exakta platsen där man vände är fiktion.

På den tiden när detta hände var det kalla och snörika vintrar även i Blekinge. Men vintern 1893-94 var ovanligt mild. I Karlshamn var det plusgrader nästan hela tiden, någon gång upp till +8 grader. Troligen var det ingen snö som låg kvar. Men måndagen den 12 februari regnade det och var mycket blåsigt i Tararp i Bräkne-Hoby socken.

I ett torp vid kanten av Ramsjömålavägen strax norr om de stora gårdarna bodde då en fattig torparfamilj. Stugan, senare kallad "Elins stua", låg 50 meter norr om Per Gummessgården* mittför en liten avtagsväg västerut till Kallatorpet och två andra torp. Över denna avtagsväg fanns i vägskälet fram till 1956 en grind kallade "Bommen" som alltid skulle vara stängd.

Blenda Samuelsdotter bodde i denna lilla torpstuga invid Ramsjömålavägen i Tararp. Till höger skimtar grinden Bommen. Teckning från 1950-60-talet efter minnesbilder av Karl Nilsson, Tararp.

Snett bakom torpstugan gick Skogarevägen, som delvis finns kvar än idag, ner över bäcken i Långvoxhejan, vidare förbi det torp där några år senare "Granbalka-Olan" bodde, och upp till Backarydsvägen.

"Elins stua", som bara var 5x7 m, stod kvar i mycket dåligt skick fram till mitten av 1950-talet då den revs. Redan vid Elins bouppteckning 1936 klassades stugan som fallfärdig. Ladugården var borta redan då. Den låg endast 2,5 m norr om stugan, delvis på en berghäll. Detta torp låg under Ernst Perssagården eller nr 1/113** men marken tillhörde från början gård nr 3/115 men den slogs ihop med nr 1/113 år 1850.

Familjen som bodde i den lilla torpstugan bestod av Samuel Jönsson och hans hustru Elin Persdotter, kallad "Samlas-Elin"****, samt de sju barnen. Några av dessa var Amanda, som var blind, och Peter, som kallades "Stjärn-Peter" och blev målare. Han var den sist boende i stugan fram till 1946. Den kallades under 1940-50-talen därför "Pettes stua".

Ett annat barn var Blenda som fyllt 15 år bara elva dagar tidigare. Vi denna tid gick hon och läste**** i Hoby för prästen Jöns Swensson. Blenda var sjuklig och i behov av läkarvård.

Denna ödesdiga måndag den 12 februari 1894 skulle hon till ett sjukmöte i Hoby och modern Elin skulle följa henne dit. De fick gå de sju kilometrarna för något annat fanns ej att tillgå.

De gav sig i väg söderut på den lilla byvägen och passerade efter 50 meter Per Gummessagården* med dess karaktäristiska källare med brutet tak. Kanske tittade den då 71-åriga Per Gummesson ut genom köksfönstret som vette mot vägen.

Det regnade och blåste häftigt. Temperaturen låg kring + 4 grader*****. Men vätan och blåsten gjorde att det kändes värre och några regnkläder fanns inte på den tiden.

Ännu värre blev det när man passerat genom ekdungen vid gården och kommit nedför Pottelien. Man skulle då över ett öppet åkerfält med stenmurar längs vägkanterna.

Efter högerkurvan mittpå fältet gick man uppför Lyckelien. Backen blev ansträngande för Blenda. När de tagit sig upp på backkrönet och skulle nedför Holkalien suckade Blenda och stödde sig mot stenmuren:

- Moe, ja oaka intä mea.
- Blenda, du måste försöka gau vidare, du behöve komma te doktaren.

Samlas-Elin höll i Blenda och försökte få henne att fortsätta men det gick inte längre. Där den högra stenmuren tar slut och det då gick en stig ned till killan Holken sjönk Blenda ned i väggkanten och lutade sig mot den mossbelupna blöta stenmuren.

- Ja fau gau ne te gauen å be om hjälp, dä hää gaue intä lange, sitt kvaa hää, sa Elin förtvivlat till Blenda som sjönk ihop vid väggkanten.

Elin lämnade Blenda vid stenvallen och gick vidare ned för Holkalien för att hämta hjälp på gården dit det var ca 200 m. När hon gått nedför backen gick byvägen vidare lite snett åt vänster uppför Bastelien. Men hon behövde inte gå den vägen. Rakt fram gick en numera igenvuxen körväg rätt ned till gården där deras husbonde bodde.

Husbandens gård som den såg ut 1894. Alla byggnaderna är nu borta. Gåramålning från 1889 av Axel Roth (1836-1892) från Malmö.

Elin tog denna väg, passerade östra änden av Fästrätet och sedan bränneriet och var strax uppe på gårdsplanen med två ladugårdslängor på varsin sida och rakt fram den stora mangårdsbyggnaden samt en flygel med vällingklocka*****.

Elin tittade efter någon att be om skjuts och gick in i ladugården. Det var skönt att gå in där även för att få lite värme, hon var ju genomblöt nu. Där hittade hon två drängar. Det var Anton Johansson från August Håkanssontorpet i Tararp och August Wilhelm Andersson från Hjelmsa.

Elin bad om hjälp och en av drängarna sprang in till Sven Emanuel Olsson. Han hade köpt gården och gift sig med enkan 1879. Hennes son Ernst Persson, nu 21 år, blev sedan storbonden i denna del av byn.

Drängen frågade Olsson om han fick hjälpa Elin, vilket gick bra. Drängarna hjälptes sedan åt att snabbt sela på en av hästarna och spänna för en vagn. Så bar det i väg norrut i trav. Efter bara några minuter hade man kommit upp för Holkalien och fram till Blenda. Hon låg ned och var medvetslös.

Drängen och Elin lyfte upp henne på vagnen. Det bar sedan i väg i full fart de två hundra metrarna tillbaka till torpstugan. Ekipaget stannade mittför dörren som var i den norra delen av stugan.

Men då hade livet redan flytt den stackars flickan som aldrig mer fick återse sitt barndomshem. Hon dog av nedkylning vilket medför att kroppstemperaturen sjunker och till slut orkar inte kroppen längre.

Begravningen ägde rum söndagen den 18 februari på Bräkne-Hoby kyrkogård under ledning av kyrkoherde Jöns Swensson. Blendas konfirmationskamrater slöt då en ring kring graven.

Händelsen blev en liten notis i tidningen Karlshamn den 21 februari 1894.

Var det här Blenda gav upp? Så ser vägen hon gick ut idag och backen närmast kallas Lyckelien. Foto 2008 Marianne Harpe.

Fotnötter:

- * Nuvarande Klas Perssons.
- ** Nuvarande Ovessons/Tararps gård.
- *** Samlas-Elin efter makens namn Samuel.
- **** Deltog i konfirmationsundervisningen.
- ***** Enligt SMHI hade Karlshamn den 18.2 kl. 7.00 +6.2 grader, kl. 13.00 +3.8 grader.
- ***** Ingen av dessa byggnader finns kvar idag. Flygeln brann 1920, mangårdsbyggnaden brann 1979 och ladugårdarna och bränneriet är rivna.

Källor:

- Arkiv Digital: Husförhörslängder för Bräkne-Hoby socken.
- Nilsson, Inge: Dokumentation av byn Tararp. (Ej publicerad.)
- Riksantikvarieämbetet – Fornsök: Objekt L1978:4046.
- SMHI – Historisk data, station Karlshamn.
- Tidningen Karlshamn: Notis om händelsen den 21.2 1894.

Inge Nilsson, Tararp/Rättvik

HOBY ANDELSMEJERI

I år är det precis 130 år sedan Hoby andelsmejeribolag startades men det fanns sedan kvar bara i 65 år.

Under andra halvan av 1800-talet startades flera mejerier runtom i Blekinge. Ett av dessa var Hoby andelsmejeri som fanns mellan 1894 och 1958. Före mejeriernas tillkomst var boskapsskötseln och därmed mjölkproduktionen inte så stor eftersom man hade liten avsättning för mjölken. Denna konsumerades och vidareförädlades på gårdarna till smör och ost för till större delen egen konsumtion. Man hade heller ingen avsättning till städerna eftersom stadsborna själva höll kor.

De första mejerierna i Blekinge startades 1861 i Johannishus och Lösen. Blekinges första större mejeri startades på Hoby kulle den 8 november 1865 och fanns kvar till 1893. År 1866 var det Blekinges största mejeri.

Som betalning vid mejeriet tillämpades ett system med polletter av zink. Det fanns både runda och fyrkantiga med avklippta hörn. De var stämplade med ett B och 1 L. eller B och $\frac{1}{2}$ L. Diametern var 26 mm. Några av dessa polletter finns kvar hos samlare.

Redan 1866 utarrenderades mejeriet och tidvis var det en filial till Ronneby mejeri. Hoby kulle, var tillsammans med Johannishus, de första mejerierna i Blekinge som exporterade smör och ost till Köpenhamn och England. Men Hoby kulle sköttes inte så bra och räckte naturligtvis inte till för hela socknen.

Mejeri startas i Hoby

Därför gick bönderna ihop och startade Hoby Mejeri som ett andelsmejeri. Första styrelsen i Hoby andelsmejeribolag vald 2 maj 1893 bestod av Carl Magni, Skogdala, ordförande, Carl Gustaf Håkansson, Svenstorp, vice ordförande och VD, Otto Olsson, Hakarp, kassör, Ola Håkansson, Svenstorp, August Svensson, Tararp, Sven Jönsson, Silpinge, John Jeppsson, Torp, Per Klemendtsson, Hjelmisa och Martin Olsson, Evaryd. 1 november 1893 hade man ytterligare 22 delägare. Då tillkom bla Hoby fattiggård som hade tio kor. Man räknade delägarandelarna i antalet registrerade kor.

Antalet leverantörer ökade från 40 vid starten till 289 år 1957, året före nedläggningen. I och med mejeriets tillkomst upphörde hemmahanteringen av mjölken men man fortsatte att sälja obehandlad mjölk till bybor som inte hade egna kor. Men för detta krävdes tillstånd av mejeriet.

Tomten som mejeriet byggdes på arrenderades på 50 år av Carl Gustaf Håkansson som ägde Svenstorp nr 1. Hyran uppgick till 10 kr per år vilket senare höjdes till 25 kr. Bygget stod klart 1894.

Mejeriets utrustning drevs då med hjälp av en ångmaskin med 6 hästkrafter och vatten fick man från en borrhållad brunn. År 1897 gjordes en tillbyggnad och reparation. Året efter byggdes 30 stallar till skydd för hästarna på vintern. Dessa hade uppförts endast tio meter från mejeriet vilket enligt provinsialläkaren inte förbättrade mejeriets kläna hygien. Under denna tid var mejeriet ett av de största i länet. I juli år 1900 installerades telefon med nr 12 vid Hoby vaxeltelefonstation.

År 1915 bedrevs verksamheten med hjälp av två separatorer, en pasteuriseringsapparat, en kärna, en generativapparat och en ångpanna. Från 1934 hade man i det nya mejeriet en ångmaskin med 12 hästkrafter och en elektrisk motor på tre hästkrafter. År 1939 åtgick det åt 1000 kbm ved.

I det gamla mejeriet fanns även ett varmbad med bastu, man utnyttjade överskottsvärmen från mejerihanteringen. Badet skötte av en "Mor Edla" eller "Bad-Edlan". Hon kunde även utöva koppning om det behövdes. Baden skedde i slutet av veckan och det var främst äldre som utnyttjade det.

Provinsialläkaren hade under flera år mycket anmärkningar på mejeriet, se nedan, men varmbadet var godkänt. År 1826 skriver han: I mejeriets ena gavelparti är anordnat varmbad för allmänheten till ett pris av 80 öre pr bad; badet är helt avskilt från själva mejeriet; vid badinrättningen finnes särskild person anställd, som ej är sysselsatt med mejerihanteringen.

Hoby andelsmejeri byggt 1894 en sommar dag ca 1914. Personal står på trappan och hästskjutsarna med sina mjölkkrukor har radats upp sig snyggt fram för tegelbyggnaden. I bakgrunden stallarna som tillkom 1898. Foto från Blekingearkivet.

Fanns fler mejerier

Kring förra sekelskiftet fanns mejerier även i Kullåkra, Åryd och Väby. Åryds startade 1893 och Kullåkras 1898. Dessa slogs sedan ihop med mejeriet i Hoby. När Åryds lades ned är okänt men det fanns 1908. Byggnaden som ligger snett mittemot kyrkan finns kvar. Kullåkra mejeri lades ned ca 1940, (det fanns 1939 men ej 1942). Mejeriet låg vid järnvägsstationen men byggnaden är nu riven.

När mejeriet i Väby startade är okänt men det fanns 1883. Det var bara ett litet bymejeri. Innan hade byggnaden varit bränneri och bryggeri. Efter nedläggningen byggdes mejeriet om och blev från 1897 en lanthandel som drevs av Göran Karlsson och från 1917 av Gunnar Svensson fram till sin död 1977. Numera är byggnaden åter butik.

Mejeriet i Hoby bytte 1931 namn till Br-Hoby Mejeriförening u. p. a.

Byggde större mejeri 1934

Den hyrda mejeritomten inköptes 1932 för 3 082 kr för att man skulle kunna bygga ett nytt större mejeri.

Året efter inleddes bygget av ett nytt mejeri med en modernare utrustning. Redan i april 1934 stod detta klart till en sammanlagd kostnad av 120 000 kr. Det hade en golvyta på 320 kvm i en våning plus mansardvåning. Där fanns sex mejerilokaler, en försäljningslokal, tre lagerrum samt en bostadslägenhet med två rum och kök. År 1948 var byggnaden utrustad med centralvärme, wc, varmvatten, elljus, vatten och avlopp, kylskåp och kylrum.

Efter bygget, 1936 enligt Leopold Andersson, revs det gamla mejeriet som stod precis intill sydväst om det nya. Tegelstenarna från det gamla mejeriet användes för att bygga badhuset i Hoby. Före bygget revs dock raden med stallar som låg strax norr om den gamla mejeribyggnaden.

I mejeriet såldes inte bara mjölk och skummjölk utan även smör, gräddor och kärnmjölk. Från 1930-talet även ost. Förutom lokalt och återleverans till delägarna såldes smör till Ronneby, Karlshamn och Karlskrona men även Köpenhamn. Från 1913 till 1930 gick mycket smör till AB Math. Fiddler i Göteborg, som exporterade vidare till England. Efter 1930 såldes storleveranserna till Jungqvist & Svennevig i Malmö.

Innan det fanns modernare förpackningar transporterades smöret i drittlar, ett slags trätunnor, som fram till 1933 tillverkades av tunnbindare A J Petersson och sedan av Bernt W Andersson. Tunnbinderiet låg intill mejeriets norra sida.

Mejeriet lades ned 1958 och sedan har det varit annan verksamhet i lokalerna. Dessa har sedan byggts till betydligt på baksidan men av skorstenen finns bara hälften kvar.

Invigningen av det nya mejeriet 1934. Infällt en bild på det gamla mejeriet byggt 1894. Framför byggnaden står delägarna i andelsmejeriet. Nr 4 fr. v. är Axel Svensson, Tararp, som var direktör för mejeriet. Nr 8 i vitt är mejerskan Nanny Ericsson, enda kvinnan på bilden. Till vänster Axel Svenssons bil, en Studebaker, årsmodell 1933. Foto från Blekingearkivet.

Personalen

Från början var kronolänsman Carl Gustaf Håkansson, Svenstorp, direktör för mejeriet. År 1921 utsågs Per Persson, Mörtjuk till VD. Under många år innehades denna syssla av August Svensson, Tararp, liksom hans son Axel Svensson. August var med i mejeriets styrelse sedan starten 1893 och Axel var även räkenskapsförare för mejeriet samt ledamot av Blekinge Mejeriförbund som bildats 1931. Efter honom var Folke Svensson föreståndare.

Mejeriet hade flera mejerskor och mejerister och en av dessa var chef för själva verksamheten. En del av personalen bodde i anslutning till mejeriet.

Första mejerskan var Kerstin Svensson, född 1864, som arbetade där 1894-1897. Per Klementsson, född 1858, var mejeriföreståndare 1897-1902. Olof Nilsson, född 1871, hade samma befattning 1902-1907. Elin Nilsson, född 1883, var mejerska 1907-1911. Mejeriförestånderska 1911-1916 var Elvira Josefina Natalia Velander, född 1882. Vem som var chef 1916 till ca 1920 är oklart enligt husförhörslängden. Mejerskan Nanny Ericsson, (1885-1947), var

chef från ca 1920 och troligen till sin död 1947. Hon kom dit 1916. Efter henne var Nils Johan Olsson mejerist.

År 1915 hade man en föreståndare (VD), en mejerska och tre övrig personal. År 1939 hade man bara två övriga men även en kontorsanställd.

Mejeriet hade även mejerielever och annan personal som bodde i anslutning till mejeriet. Leopold Anderssons hustru Anna som arbetade där kring 1920 har berättat att det då fanns en mejerska och 2-3 mejerielever. Man hade även en äldre kvinna som skötte mjölkförsäljningen. Efter det nya mejeriets tillkomst utökades personalen så 1948 hade man sex anställda.

Interiör från nya mejeriet med en del av maskinutrustningen ca 1940. Personer okända. Foto från Ulla Axelsson.

Statistik över produktionen

- 1897 levererade delägarna 715 355 kg sötmjolk för 7,12 öre/kg av vilket tillverkades bla 25 477 kg smör, 2 654 kg grädde, 19 465 kg sötmjolk och 567 629 kg skummjolk. Delägarnas andelar räknades per ko och en ko utgjorde då 8,50 kr.

- 1915 levererade delägarna 1 135 815 kg sötmjolk för 12 öre/kg, därav återgick 753 856 kg som skummjolk till leverantörerna. Vid skumningen förlorades 456 kg. Man hade då 80 delägare varav två hade fler än 30 kor.

- 5 maj 1917 beslutades att p g a de rådande livsmedelspriserna skulle försäljningspriset vara för sötmjolk 0,17 öre/liter, skummjolk 0,07 öre/liter och kärnmjolk 0,08 öre/liter. Mjölktillförseln hade minskat detta år. (Det var världskrig då.)

Dålig hygien

I mejeriets stadgar från 1893 kan man läsa att bolaget var mycket noga med hygien ute hos bönderna. § 39 *Medlemmarna äro skyldiga, att hålla sina transportkärl fullkomligt rena, och att tillse, att mjölkningen utföres snyggt och att jufvren före densamma väl rengöras etc.*

Men på mejeriet var det inte så noga vilket inte var så ovanligt även bland övriga mejerier i Blekinge. Under åren kring förra sekelskiftet hade hygien vid mejeriet mycket övrigt att önska. Detta gällde även mejerierna i Kullåkra och Åryd. År 1905 var Åryd ett av de sämsta i länet och 1900 var det mycket illa i Kullåkra. Provinsialläkaren rapporterar: *Kullåkra mejeri är vanskött, golv och väggar bristfälliga, flera af kärlden ej rena, ej heller mejerskan, eleven med ett pustulöst utslag å armar och händer, sattes ur tjänstgöring. Afloppen i mycket sorgligt skick, öppna diken med stagnerande, illaluktande massor. Brunnen för ett dåligt vatten.*

År 1897 var det dock inte så dåligt vid Hoby mejeri. Då ansåg revisorerna att såväl mejeriet som inventarierna nu befinna sig i ett gott skick.

Men 1898 hade provinsialläkaren en annan syn på saken. *En nervfeber-epidemi hade då härjat i socknen och då all anledning fanns förmoda, att sjukdomen spridts med mjölken från mejeriet, afstängdes detta under några dagar, men sedan en ångsköljningsapparat anordnats till rengöring af den ankommande och afgående kärlden, öppnades det ånyo och torde sedan vara fullkomligt oskyldigt till epidemiens fortfarande utredning.*

Samtidigt anmärkte provinsialläkaren bla på söndriga golv och avloppsbrunnen. Året efter hade han betydligt fler anmärkningar, bla att mejeriet ej hålles rent.

År 1900 var förhållandena desamma men 1901 påpekade provinsialläkaren C L Dahlberg att flera saker hade åtgärdats och slutomdömet blev att mejeriet var i ett mycket gott skick.

År 1903 var det flera anmärkningar igen och 1904 blev fortfarande bla avträden, avloppsbrunn och golv underkända. Året efter hade man utfört eller förberett åtgärder för 10 000 kr och man hade viljan att bli bäst i länet.

Under de följande åren fick mejeriet goda vitsord men anmärkningar fanns dock varje år, främst på omgivningen men från 1918 sköttes det väl. Från 1912 klagas det på avloppet. Avloppet är underjordiskt men kommer fram i järnvägsgröpen där det åstadkommer en besvärande stank. Detta kan jämföras med diket från bränneriet där stanken betecknas som outhärdlig. År 1926 var det fortfarande lika illa men vid inspektion 1932 hade kloakledningen omlagts till kulvertledning och förlängts. Dock hamnade sedermera dessa avlopp orenade i Bräkneån.

Den 15 november 1919 gjorde mejerikonsulent Oscar Hesselberg en inspektion och anmärkte då på att ångmaskinen glaffar och blir snart uppspliten om den ej ses efter. Samma är förhållandet med kärnan. Golvet i ångpannerummet bör omcementerats och golvet i mejerisalen är synnerligen bristfälligt.

Mjolktransporterna

Sven Nilsson har berättat hur det gick till med mjolktransporterna när han var dräng i Tararp på 1920-talet.

En del av drängarnas, speciellt de yngres, regelbundna sysslor var att med häst och vagn köra mjölkkrukorna till mejeriet i Hoby. Dessa var tunga eftersom de innehöll 25 eller 50 liter. I byarna bildade några gårdar ett mjölklag där drängarna turades vid om att köra mjölken.

I Tararp hade drängen var tredje dag detta jobb vilket tog hela förmiddagen. Han hämtade upp mjölkkrukorna med häst och vagn på de tre gårdarna och körde dem till mejeriet. Där lastade han av sötmjölken som vägdes upp och med sig tillbaka fick han skummjolk och smör. Detta noterades i motboken. Kärnmjolk kunde beställas. Bönderna fick sitt smör genom rekvisition hos mejerskan Nanny Eriksson. Smöret transporterades i en unikabox. Det mesta av skum- och kärnmjölken gavs till gårdens djur.

Men drängen var ännu inte klar för hemfärd. Han hade dessutom en hel del ärenden att sköta i Hoby bla hämta post och göra inköp åt folk i byn. Det kunde även hända att en bondmora vill ha hem en bit is från mejeriets islager.

Isgraven

Vid mejeriet fanns nämligen en isgrav skyddad av ett två meter tjockt lager av sågspån. Isen användes under sommarhalvåret för att kyla mjolkprodukterna. Alla mjölkleverantörer var skyldiga att varje vinter fylla detta islager.

Isen hämtades från Lillasjön i Hoby skog. När sjön hade frusit ordentligt så att man kunde köra på isen med häst och vagn gav sig drängarna dit för att hämta is. Isen sågades i stora bitar med en issåg och togs upp med hjälp av båtshakar. Efter lastning på vagnen kördes isen till mejeriet.

När lastbilar kom i allmänt bruk på 1930-talet, övertog dessa efter hand mjolktransporterna. Helge Martinsson i Tararp var en åkeriägare som startade sin verksamhet med mjölkskjutsar. Från början med en mindre lastbil men dessa blev efter hand större.

Mjolkkrukorna sattes i två lager på flaket. Då fanns mjölkbord vid alla gårdarna där mjölk bilen kunde köra intill och medhjälparen, en yngling, som åkte på flaket langade över mjölkkrukorna.

En del av personalen vid mejeriet troligen ca 1939. Nr 5 i svarta byxor är Elsa Abrahamsson, gift Martinsson 1941, senare Tararp. Foto från Ulla Axelsson (dotter till Elsa).

Mjölkkörning med häst och vagn från eller till mejeriet i Hoby. Okänd plats och okända personer men drängen kan vara Edvin Nilsson från Tararp. Foto från 1930-talet. Foto från Birgitta Johansson.

Källor:

- Arkiv Digital: Husförhörslängder Bräkne-Hoby socken.
- Blekingearkivet: Protokoll, styrelse- och revisionsberättelser, balansräkningar, stadgar, statistik, inspektionsrapport, foton och andra handlingar från mejeriet.
- Erixon, Sigurd: Sveriges Bebyggelse – Landsbygden, Blekinge län, del VI, Uddevalla 1948.
- Dahlrot, Folke: Muntliga uppgifter.
- Leijonhielm, Gerhard: Blekinge Läns Kungl. Hushållningssällskap 1914-1939, Karlskrona 1939.
- Motböcker Hoby mejeri, August Svenssons 1890-tal och Svante Svenssons 1920-30-tal.
- Neuendorff, Fredrique, muntliga uppgifter.
- Nilsson, Sven: Mjölk, Hobybygden 1999, Kristianstad 1999.
- Ronneby kommuns arkiv: Årsberättelser från förste provinsialläkaren i Blekinge län för åren 1898-1932, Karlskrona 1899-1933.
- Stjernberg, Vanja, muntliga uppgifter.
- Thelin, Bernt, Hallström, Kurt: Polletter från Hoby kulle mejeri, Svensk Numismatisk Tidskrift, nr 6/2003.
- Wachtmeister, Hugo: Blekinge Läns Kungl. Hushållnings-Sällskaps Historia 1814-1914, Karlskrona 1914.
- Wennerberg, Klas, och Andersson, Leopold: Mera om mjölk, Hobybygden 1999, Kristianstad 1999.
- Wiren, Agnes: Från byordning till kollektivavtal – Något om socknens näringsliv under 300 år, Bräkne-Hoby – en Blekingsk socken, Karlshamn 1962.

Inge Nilsson, Tararp/Rättvik

FILADELFIA- FÖRSAMLINGEN I BRÄKNE-HOBY

År 1951 var det några medlemmar i missionsförsamlingen i Bräkne-Hoby som lämnade denna och anslöt sig till Salemförsamlingen i Kallinge, en pingstförsamling. Hur många det var som lämnade är okänt men troligen var det bara två familjer från Tararp. Det var Gustav och Valborg Johansson, Gustavs mor Karolina Johansson samt Karl och Gulli Nilsson.

I Salemförsamlingen i Kallinge fanns redan ett antal medlemmar från Bräkne-Hoby med omnejd, de flesta övriga på bilden. Tillsammans med de nyanslutna från missionsförsamlingen bildade man 1952 en bönegrupp i Bräkne-Hoby.

Bönegruppen i Hoby hade ingen nu känd medlemsförteckning. Den låg nog under Kallinge.

Av bilden att döma samt tillägg av icke närvarande makar så hade den minst 15 medlemmar.

Men konstigt nog så motarbetades bönegruppen av huvudförsamlingen i Kallinge. Detta medförde att delar av bönegruppen bröt sig ur och 1958 bildade man Filadelfiaförsamlingen i Bräkne-Hoby. Församlingen blev dock inte så gammal, redan 1960 så uppgick man i Sionförsamlingen i Ronneby, vilken också var en pingstförsamling. Denna finns kvar under namnet Pingstkyrkan.

Filadelfiaförsamlingen i Hoby hade under de två åren endast åtta medlemmar. Dessa var: Johan och Hulda Jansson, Olof och Rebecka Bengtsson, Karl och Gulli Nilsson, Dagmar Petersson och Signe Karlberg.

Tydligen var det långt ifrån alla som följde med in i den lokala församlingen utan stannade kvar i Kallinge. Av andra saker att döma var man nog inte eniga om utbrytningen. Församlingen i Kallinge finns inte kvar.

Källor:

- Blekingearchivet: Protokollsböcker och foto.
- Arkiv Digital.

*Bönegruppen i Bräkne-Hoby vid invigningen av lokalen ca 1952-54. Stående fr. v: Karl Nilsson, Tararp, (1908-2001), Johan Jansson, Bräkne-Hoby (H) (1893-1969), Gustav Johansson, H, (1906-2008), Jon-Erik Johansson, H, (1942-), Valborg Johansson, H, (1908-2000), fru och herr pastor Valin, Rebecka Bengtsson, H, (1891-1973), Inga-Britt Johansson, H, (1933-), okänd Kallingebo och Ernst Karlsson, Röaby, (1915-1991) .
Sittande fr. v: Hulda Jansson, H, (1894-1987), Tekla Håkansson, H, (1899-1977), okänd, Karolina Johansson, "Antonias Lina", Tararp (då ev boende i Bräkne-Hoby), (1883-1970), Casper Jonasson, Kallinge, (1891-1960) och Olof Bengtsson, H, (1886-1974).*

Inge Nilsson, Tararp/Rättvik

BRÄKNE-HOBY

MISSIONSHUS 100 ÅR

En historik över församlingen och missionshuset

År 2022 var missionshuset i Bräkne-Hoby 100 år. Det invigdes den 6 januari 1922. Missionsförsamlingen är dock några år äldre. Men allt började redan på 1800-talet.

Tidig missionsverksamhet

Redan under 1890-talet bedrevs missionsverksamhet ute i byarna i Bräkne-Hoby socken. Det var Blekinge Ansgariförening som hade möten i bla Röaby, Hjalmsa, Tararp och Vasakull. Möten hölls även i Godtemplarelokalen i kyrkbyn. Föreningen fanns 1892-1917. Även baptisterna och adventisterna hade möten i byarna under denna period.

År 1917 började Blekinge Missionssällskap hålla möten i Bräkne-Hoby samhälle. Den första lokalen för dessa möten blev två sammanslagna rum som man hyrde hos Elvira Magnusson där man höll till i tre år. Lokalen fick namnet Missionssalen och rymde 60-70 personer.

I denna torpstuga i Tararp, byggd 1901, hölls stugmöten på 1920-talet hos Anna-Matilda Nilsson, t v, och Sven Nilsson, t h, födda 1859. I mitten Anna-Matildas syster Jenny.

Men man hade innan församlingens bildande även stugmöten ute i byarna. Dessa fortsatte även senare i form av utposter i bla Röaby, Silpinge, Tararp och Kullåkra. Från 1942 och framåt hölls möten i f. d. mejeriets lokal i Kullåkra.

I Tararp hölls stugmöten under 1920-talet hemma hos Sven och Anna-Matilda Nilsson. År 1925 övertog dottern Karolina med maken Anton Johansson värdskapet i samma hus. De bodde i torpet längst i väster mot Strångamåla.

Sommartid hölls det även friluftsmöten på ängen mellan deras hus och Bräkneån. Till dessa tidiga möten kom predikanter från alla samfund bla Adventistsamfundet och Baptisterna. På 1940-talet hade mötena tagits över av sonen Gustav Johansson, Tararp.

Församlingen bildas

Eftersom det blev väckelse och fler engagerade väcktes frågan om man skulle bilda en missionsförsamling. Den 14 december 1918 tillsattes en kommitté för att utreda denna fråga. Den 26 mars 1919 togs ett beslut att bilda en församling. Då tillsattes även en interimsstyrelse som den 24 april 1919 omvaldes och därmed blev missionsförsamlingens första stadgeenliga styrelse.

Därmed var församlingen bildad. Fram till 1923 kallades den Hoby missionsförening men bytte då namn till församling för att ej förväxlas med Hoby kyrkliga missionsförening. År 1919 bildades även en syförening.

Den första styrelsen bestod av handlanden Nils Svensson, ordförande, folkskollärare Samuel Nyström, Röaby, sekreterare, fru Matilda Westerlund, lärarinnan fröken Frida Håkansson och lärarinnan fröken Hulda Karlsson, Kulleryd. Det var noga med titlarna på den tiden. Man får förmoda att de utan ort bodde i Hoby.

Övriga medlemmar vid starten 1919 var Emeli Olsson, Svenstorp, Ester Nyström, Röaby, Lisa Modig, Kullåkra, och Ida Nilsson, Svenstorp. Lisa Modig var den enda av de ursprungliga medlemmarna som var med nästan ända till slutet och under en stor del av tiden ingick hon även i styrelsen. Hon avled 1993. (Hon var född 1897 och hette egentligen Elise.)

År 1922 blev Samuel Nyström ordförande och Frida Håkansson sekreterare. År 1919 anslöt man sig till Blekinge Missionssällskap och 1923 till Svenska Missionsförbundet. Man har även ingått i olika missionskretsar i Blekinge med ibland gemensamma pastorer.

Missionshuset byggs

Lokalbehovet blev alltmer påträngande speciellt sedan fastigheten där man hyrde Missionsalen 1920 bytte ägare. Man beslöt därför att bygga ett eget

missionshus. Under mellanperioden innan missionshuset var klart hyrde man ett rum hos Jöns Sunesson i Svenstorp.

Efter nödiga förberedelser sattes bygget i gång på en, enligt medlemmarna, synnerligen väl vald tomt. Dock hade man redan 1919 köpt en annan tomt av kommissionär Martin Westerlund, Svenstorp. Denna tomt låg på andra sidan gatan mittemot den nuvarande.

Men detta köp återgick sedan man fått köpa den nuvarande för 1450 kr av lantbrukare Edvard Larsson, St. Kulleryd. Denna låg i Hoby längs stora genomfarten mot Backaryd. Nuvarande adress är Bräknevägen 36.

Byggtreprenör var A Hultman, Svenstorp och det hela kontrollerades av ordföranden Nils Svensson. För ritningen svarade byggmästare Otto Svensson. Bygget skulle bli 20 alnar långt och 16 alnar brett. Virket levererades av virkeshandlare Edvard Mattsson, Bökevik.

För finansiering av bygget hade man upprop i både religiösa tidningar och ortstidningar samt gåvolistor där folk både från församlingen och bygden samt missionsfolk i andra delar av Blekinge kunde skänka pengar. Insamlingen inbringade till slut 5865,61 kr. Bygge och tomt kostade 14 305 kr.

Missionshuset i Bräkne-Hoby under 1930-talet, byggt under 1921. Med tomten inräknad kostade bygget 14 305 kr.

När bygget blev färdigt invigdes det nya missionshuset den 6 januari 1922. Invigningshögtiden samlade mycket folk, så mycket folk att båda salarna fyll-

des och en del fick vända hem igen. Ledare för högtiden var distriktsföreståndare J Sohlin. Även byggmästare Otto Svensson medverkade.

År 1941 under andra världskriget användes missionshuset av militären. Ett rekvisitionsprotokoll visar att man tog stora salen i anspråk från den 12.5 1941. Då fanns elljus men ingen värme. Men samma år installerade man kachelugnar. Altartavlan Jesus i Getsemane var målad av en mjölnare som arbetade i Hoby i flera år.

På 1960-talet hade det gått så många år att missionshuset behövde en totalrenovering. Denna utfördes av pastor Arne Karlsson med medhjälpare till en kostnad av 54 000 kr. Återinvigningen skedde den 22 maj 1966 och även då var bägge salarna fullsatta. Pastor var då Sören Ahltoft.

År 1971 gjordes ett tillbygge med två rum på baksidan. Det ena var en förlängning av lilla salen och det andra var avsett till predikantrum. Dessa rum används nu som kontor och gästrum.

I samband med detta bygge byggde man även om entrén och missionshuset fick en ljusnamnskylt med texten "Missionskyrkan". Denna skylt finns inte kvar. Medel till denna skylt hade skänkts av pastor Erik Sonesson, Nässjö, bördig från Järnavik, samt en anonym hobybo. Samtidigt bytte man nog ut den vackra entrédörren mot en modern dörr. Efter 1996 tillbyggdes även en carport.

Paret Ester och Samuel Nyström vid skolan i Röaby uppvaktas ca 1938 på någon högtidsdag. Stående fr v: sonen Bert-Inge Nyström, dottern Anna Nyström, Berta Modig, syster till Ester, Margit Karlsson, Röaby, okänd kvinna, Georg Sonesson, (farbror till David Sonesson, se nedan), samt bröderna Karl och Sven Nilsson, Tararp. Samuel Nyström var församlingens ordförande i 27 år.

Vaktmästartjänsten innehades 1927-1947 av Ellen Persson, Svenstorp, som kom från en gård i Tararp. I mitten av 1950-talet var Anna och Axel Olsson vaktmästare. Vaktmästarna bodde i missionshusets lägenhet på andra våningen. Lägenheten var uthyrd till privatpersoner 1966-67 och 1970. Denna lägenhet används nu av paret Sonesson, se nedan.

Verksamheten

År 1945 hade styrelsen följande utseende: Samuel Nyström, ordf., Karl Nilsson, vice ordf., Frida Håkansson, sekr., Lisa Modig, vice sekr., Amanda Modig, kassör, Ivar Fondell och Lina Nilsson. Lisa Modig var även sång och körledare. Styrelsen såg ut ungefär så under hela 1940-talet.

Men den 13 december 1949 avled Samuel Nyström som i många år, sedan 1922, varit församlingens avhållne ordförande. I två år var troligen ordförandeposten vakant men 1951 blev köpman Egon Svensson ny ordförande under många år.

År 1953 bestod övriga styrelsen av Sven Nilsson vice ordf., Lisa Modig sekr., Ester Nyström, kassör, samt Frida Håkansson och Ebba Svensson (Egons maka).

Vid 50-årsjubileumsåret 1969 bestod styrelsen av Egon Svensson, ordförande, Ebba Svensson, sekreterare, Lisa Modig, kassör, Ester Nyström och Frida Håkansson.

År 1978 bestod styrelsen av Egon Svensson, Rut Svensson, Erik Sonesson, Lisa Modig och Ebba Svensson. År 1983 hölls 41 offentliga möten, några nattvardsgudstjänster och fem symöten. Erik Sonesson svarade ofta för predikan och 1990 målade han om framsidan på missionshuset.

År 1992 bestod styrelsen av Egon Svensson, Inge Magnusson, Erik Sonesson och Dagmar Ohlsson.

I sista styrelsen 1996 hade den 28.1 1996 avlidne ordföranden och kassören Egon Svensson ersatts av Inge Magnusson och Inge Johansson var sekreterare. Men dessa kom från andra församlingar eftersom det inte fanns många kvar i Hoby då, se nedan. Egon Svensson hade varit ordförande i 45 år. Under de 77 år som församlingen fanns hade den bara tre ordinarie ordföranden; Nils Svensson tre år, 1919-1921, Samuel Nyström 27 år, 1922-1949, och Egon Svensson 45 år, 1951-1996.

Man ser i dokumenten att under 1930-40-talen, en del även in på 1990-talet, var det familjerna Nyström, Svensson, Johansson, Nilsson samt syst-rarna Modig och Frida Håkansson som dominerade i församlingen. Lärarinnan Frida Håkansson, som avled 1972, testamenterade större delen av sin kvarlåtenskap till församlingen. På Blekingearkivet finns ett av hennes fotoalbum samt tre skolfoton.

*Lisa Modig (1897-1993) var en av de två
trojänarinnorna i missionsförsamlingen
som var verksamma på ledande poster under
många år från starten 1919. Hon var ogift
lärarinna i St. Kulleryd. Foto från Bräkne-
Hoby Samhälls- och Hembygdsförening.*

*Frida Håkansson (1886-1972) som var
ungefär lika verksam som Lisa Modig.
Frida var ogift lärarinnan i Bräkne-Hoby.
Detalj ur skolfoto på Blekingearkivet.*

Församlingen hade även egna pastorer som tillika var församlingsföreståndare. Här några exempel på pastorer i Hoby: Henrik Nilsson (1931), Sven A Rosengren (1939), J Valbom (1940), Th. Palmstam (1942-45), Uno Kristoffersson (1948), Torsten Berg (1969) samt August Palmér och Johan Salin. De flesta tjänstgjorde säkert under fler än de angivna åren.

I missionshuset har hållits bröllop tre gånger under åren 1944 och 1945. Den första vigseln ägde rum mellan Karl Nilsson och Gulli Persson trettiondagsafton 1944. Den 25 oktober 1945 vigdes Harry Larsson och Gudrun Gustafsson. Den 7 juli samma år vigdes Erik Sonesson och Astrid Lindgren. Makarna Sonesson blev också några av församlingens sista medlemmar när de 1976 kom från Sävsjö.

Medlemsantal

Medlemsantalet har växlat under åren. Vid församlingsbildandet 1919 var man nio medlemmar. På 1930-talet hade man 50-60 medlemmar och på 1940-talet 31-46 stycken. År 1951 och 1953 var det 21 st respektive 19 st. År

1969 var man 14 st och 1987 11 st. Vid församlingens upplösning 1996 var bara Dagmar Ohlsson kvar.

Under hela tiden tillkom och avgick medlemmar. Största orsaken till att man lämnade församlingen var utflyttning och dödsfall. Under 1930- och 1940-talen var det flera som övergick till baptisterna. Enligt 25-årshistoriken 1944 hade under dessa år 29 begärt utträde varav nio hade gått till andra församlingar.

Det är vanligt inom frikyrkorörelsen att medlemmar ibland byter församling och samfund. Dessutom hade under perioden sju medlemmar uteslutits. Sådant hände också på olika anledningar. Det kunde vara att man inte skötte sig enligt reglerna.

I missionshuset har hållits bröllop tre gånger. På trettondagsafton 1944 var det Gulli Persson och Karl Nilsson, Tararp, som sammanvigdes av Henry Svensson, Högsby. På bilden igenkänns en stor del av församlingens aktiva medlemmar.

Det stora sveket

Antalet medlemmar minskade från 31 stycken 1949 till 19 stycken 1953. Förutom kontinuerliga dödsfall och utflyttningar så berodde detta på att 1950 så var det sex medlemmar som lämnade församlingen av numera okänd anledning och anslöt sig till Salemförsamlingen i Kallinge, en pingstförsamling, den första i Blekinge som bildades 1920.

De som lämnade var tre familjer från Tararp. Det var Gustav och Valborg Johansson, Gustavs föräldrar Anton och Karolina Johansson samt Karl och Gulli Nilsson. Valborg lämnade 1948 och Gustav några år tidigare.

Eftersom en del av dessa medlemmar varit väldigt aktiva och haft framträdande poster i missionsförsamlingen upplevdes detta som ett stort svek enligt ett brev från Ester Nyström till Karl Nilsson. Ester var maka till den då framlidne Samuel Nyström som under många år var ordförande i missionsförsamlingen. Hon skriver bla:

”Det var längesedan som jag blev så ledsen som ikväll. Därför att jag inte kunde tro att Du skulle gå från församlingen. Vi har alltid haft förtroende för Dig och litat på Dig. Det är väl att Samuel slapp uppleva denna sorgliga kväll. Tack, käre, käre Karl för att du stått oss bi under alla dessa år från Du var liten och gick i söndagsskolan hemma i Röaby.”

I Salemförsamlingen i Kallinge fanns redan ett antal medlemmar från Bräkne-Hoby. Hur det förlöpte sedan, se särskilt kapitel om Filadelfiaförsamlingen i Hoby.

Ungdomsföreningen

Ungdomsföreningen bildades 1927 och hade vid starten 17 medlemmar. Sommarmöten brukade hållas vid missionshuset i Bökevik. Föreningen anslöts 1927 till Blekinge Kristliga Ungdomsförbund och 1930 till Svenska Missionsförbundets Ungdom. År 1927-1929 var Samuel Nyström ordförande, 1929-1932 Gustav Johansson. År 1932 blev Henrik Nilsson ordförande.

År 1940 hade styrelsen följande utseende: Sven Nilsson, ordf., Egon Svensson, vice ordf., Ebba Nilsson, Irma Gustafsson och Lisa Modig,

År 1946 var inte skillnaden så stor: Sven Nilsson, ordf., Karl Nilsson, vice ordf., Egon Svensson, sekr., Anny Svensson, vice sekr. och Lisa Modig, kassör.

Notera att det är äldre medlemmar som styr ungdomsföreningen. De flesta är i 40-årsåldern och de är ungefär samma personer som leder församlingen i övrigt. Samma sak i juniorföreningen.

Juniorföreningen

Juniorföreningen bildades 1924. Det fanns juniorföreningar i Hoby, Tararp och Röaby. Juniorföreningen i Tararp, kallad Snöklockan, fanns under några år på 1930-talet och till minst 1941. År 1948 fanns inga juniorföreningar i Tararp och Röaby.

Ledare 1940 för juniorföreningen i Hoby var Samuel Nyström, Lisa Modig, Gudrun Gustafsson, Gunhild Larsson och Frida Håkansson. I Tararp var det Sven Nilsson samt Elin och Karin Johansson.

När ungdoms- och juniorföreningarna upphörde är okänt.

Söndagsskolan

Söndagsskoleverksamheten började 1919. Vissa tider hölls söndagsskola på flera platser, förutom Hoby bla i Tararp, Röaby och Kulleryd.

Söndagsskola är belagt i Tararp 1936, 1939, 1940, 1946-49 och 1953. Ej 1930, 1942, 1944 och 1954. Ledare 1948 var Sven och Karl Nilsson men någon av dessa hade troligen hand om det även övriga år. Sven var söndagsskol-lärare i elva år.

I Röaby hölls söndagsskola 1939, 1940, 1944 och 1948. Men Samuel Nyström höll söndagsskola där även när bröderna Nilsson var barn d v s från 1916 (Samuel kom dit då) och framåt.

I Kulleryd hölls söndagsskola 1944, 1948 och 1953.

År 1938 hölls söndagsskola i Harkniven. Samma år var det 100 barn i socknen som deltog i söndagsskolan. Tio år senare var det 105 barn.

Troligtvis var det söndagsskolor i byarna även under en del av mellanliggande år. Under alla dessa år hölls givetvis söndagsskola även i Hoby men från 1955 enbart där.

Söndagsskola hos Karl Nilsson i Tararp 1948-1949. Sittande fr v Ulla Martinsson, Jon-Erik Johansson, Kerstin Håkansson, Evy Martinsson, Ann-Christine Håkansson (ej syster till Kerstin) och Karl Nilsson. Stående fr v Leila Karlsson och Siri Abrahamsson. Längst fram Karls son Inge. I bakgrunden vid kakelugnen en flanellograf som var den tidens bildvisning för att åskådliggöra berättelser i Bibeln. Pappfigurerna hade en baksida av flanell som lätt häftade vid underlaget som också bestod av flanellyg.

Missionsauktionerna

I missionsförsamlingarna och några andra samfund har det sedan lång tid tillbaka varit sed att hålla missionsauktioner för att tillsammans med kollekt och andra gåvor finansiera verksamheten. Till auktionerna handarbetade kvin-

norna och skänkte sedan sina alster. Det vävdes, stickades och broderades flitigt. Andra medlemmar skänkte köpta eller hemodlade varor.

Någon ledare i församlingen höll sedan i klubban och det kunde bli höga priser eftersom pengarna gick till ett vällovligt ändamål. Det hände t o m att damerna ropade tillbaka sina handarbeten.

Den första missionsförsäljningen i Hoby hölls 1919 och inbringade 519 kr. År 1939 uppgick den insamlade summan av missionsmedel till 50 000 kr.

Så här kunde det gå till på en missionsförsäljning:

Den 2 december 1940 höll Tararps juniorförening i Tararp sin försäljning. Efter inledningsord av ledaren Carl Nilsson och sång av juniorerna höll folkskoll. Sam. Nyström predikan. Kaffeservering förekom även och efter denna vidtog försäljningen som leddes av Carl Nilsson. Många vackra arbeten hade utförts av juniorerna och många goda gåvor hade skänkts och köplusten var mycket stor, varför försäljningen gick raskt undan. Den inbringade det goda resultatet av omkring 150 kr.

(Citat från Carl Nilssons notis i någon av ortstidningarna.)

Församlingen läggs ner men missionshuset finns kvar

Efter hand minskade antalet medlemmar och verksamheten gick på sparlåga. År 1996 var det egentligen bara en medlem kvar så de andra i styrelsen kom utifrån. Både den 19.3 och 14.5 1996 beslöt man att sälja missionshuset, vilket uppdrogs åt Inge Magnusson. Inventarierna skulle tas om hand av Olsängsgården.

Före försäljningen åkte en pastor Thordsson från Svenska Missionsförbundet ned och avvigde missionshuset så att det inte längre var "Guds hus". Missionshuset såldes 1996 till Hugo Savmyr, Asarum, född 1929 i Bräkne-Hoby. Köpesumman var 155 000 kr. Savmyr bodde i vaktmästarbostaden och stora salen användes periodvis för loppisverksamhet.

Pengarna från försäljningen blev gåvor till Lutherhjälpen 15 000 kr, Olsängsgården 25 000 kr, Fridhems missionsförsamling 10 000 kr. Resten skänktes till Södra Götalands Distrikt av SMF/SMU.

Avslutningsgudstjänst hölls den 1.6 och den 15.6 var huset tomt. Den 18.11 och 18.12 1996 beslöt man att lägga ned församlingen och den 18.12 samma år upplöstes densamma. Distriktsföreståndare Inge Magnusson avtackade den enda kvarvarande medlemmen Dagmar Ohlsson som uppmanades att söka inträde i någon annan församling.

Missionshuset idag

Församlingen lades ned men själva missionshuset står kvar orubbat. År 2015 sålde Hugo Savmyr missionshuset till makarna David och Marie Sonesson.

De kom från Jönköping respektive Uppsala och de bor nu i missionshuset som även har en bostadsdel.

David's far Erik Sonesson (1911-2004), född i Bräkne-Hoby, var pastor, verksam i bla Blekinge, och från 1976 var han och hans hustru Astrid medlemmar i församlingen. De kom från Sävsjö till Bräkne-Hoby år 1976. Se även ovan.

Både David och Marie har gått bibelskolor och studerat teologi på universitet. David läste i Lund i 3,5 år på heltid och var på väg att bli präst. Han har även gått ett år på Lärarhögskolan i Jönköping.

David får själv berätta om hur missionshuset används idag:

- Möteslokalerna, speciellt stora salen, har delvis återfått sitt ursprungliga syfte som en plats för kristna samlingar. Där har vi s k husförsamlingmöten. På vintern används den lilla salen för detta eftersom den stora salen blir för dyr att värma upp.

- År 2016 och 2017 hade vi sommartid även ett enkelt café och glassbar i lokalen med för det mesta uteservering. Detta var omtyckt och det var flera som kom och berättade att de gått i söndagsskola här och deltagit i ungdomsverksamheten.

Marie och David Sonesson bor sedan sju år tillbaka i missionshuset och har där åter tagit upp en verksamhet som påminner om den som missionshuset en gång byggdes för.

Prolog

Det finns naturligtvis mycket mer att berätta om de hundra åren än det ovan redovisade men för den som vill veta mer finns ett digert material på Blekingearkivet, se nedan. En längre version av denna historik samt fler bilder och utförligare bildtexter med namn på personerna finns i Hembygds museet, missionshuset och Blekingearkivet. Denna finns även som pdf på internet: http://www.ingenilsson.se/pdf-filer_slakt/Hoby%20missionshus.pdf.

Bräkne-Hoby missionsförsamlings juniorer ca 1940.

Källor:

- Blekingearkivet – protokollsböcker 1919-1992, jubileumshistoriker, årsberättelser, medlemsmatriklar, missionsauktionsprotokoll, tidningsklipp mm.
- Karl Nilssons foton och tidningsklipp.
- David Sonesson, via mail.
- Lantmäteriets kundcenter.
- Sveriges Släktforskarförbund – Sveriges Befolkning specifika år.
- Arkiv Digital.

Inge Nilsson, Tararp/Rättvik